

UN MONUMENT RELIGIOS REFĂCUT DIN CENUȘĂ — BISERICA DE LA COSTEȘTI

AUREL DEDU

Orașul Costești este situat pe albia Teleormanului, teritoriul său fiind anterior structurat în sectoare diferențiate pe baza grupărilor tradiționale, de neam, în : Chirișești — pe malul drept al râului Teleorman — ; Necșulești — în zona centrală a localității ; Vasilești — în zona nordică a așezării, de maximă concentrare a gospodăriilor — ; Șerboieni — spre sud — ; Sub coastă — în zona estică.

S-au împlinit, recent, **65 de ani** de când, în orașul Costești, un groaznic incendiu declanșat în bisericuța de lemn a așezării mistuia, în noaptea din Vinerea Sfințelor Patimi ale Domnului, viețile a 114 credincioși.

Tragedia din 18 aprilie 1930 de la Costești a stârnit, în presa vremii, un ecou considerabil.

„Cumplita fatalitate de la Costești ne sângerează inimile și ne copleșește mintea“ — consemna, în zilele următoare, cotidianul „Universul“ —, iar directorul ministerial al Munteniei, Ion Cămărășescu, în relatarea sa despre „Valea plângerii din marginea Costeștilor“, fixa perimetrul în care avusese loc „una dintre grozăviile demonice ale destinului“ :

„Locul dezastrului — pe șoseaua comunală Pitești — Roșiorii de Vede, 25 kilometri sud de Pitești... La cincizeci de metri de șosea, pe creștetul malului drept al râului, un soclu îngust de piatră, ca o bordură

de trotuar. Atât a rămas din bisericuța de lemn. La unul din capete, două pietre suprapuse : masa altarului. Pe jos, puțin scrum și cenușă. Un fragment din clopotul de bronz și o bucată de lanț. Două balamale și ciocănașul de fier pentru toacă. Cărțile de rugăciuni arse, dar cu foliile și cu textul intacte. Altceva nimic“.

Biserica cu pereții din bârne de lemn era prevăzută cu tindă interioară de 4 metri pe 4 și avea o ușă exterioară, pe unde au scăpat neatinși sau ușor răniți cei aflați în tindă.

Un perete de scânduri despărțea tinda de biserică propriu-zisă. În biserică, n-a fost nici o ușă, ci „numai un toc având 60 centimetri lămină și trecere de-abia pentru un om“, iar ferestrele erau mici și zăvorâte.

Incendiul a fost provocat, se pare, de la lumânările din sfeșnice, care au aprins zecile de coroane din celuloid agățate pe pereți sau depozitate în pod.

Bilanțul a fost tragic. Credincioșii aflați în biserică „au murit toți asfixiați în picioare și în urmă, de-abia au fost arși. Carbonizarea s-a făcut cel mult până la brâu... În special, capetele au fost arse...“.

Vestea cumplitei nenorociri de la Costești a cuprins toată țara, atât din Pravoslavnică, cum și pe cea din despărțate țări —, toți văzând în aceas-

tă întâmplare — precum glăsuiește pisană — mustrarea lui Dumnezeu și un aspru îndemn pentru noi ca să ne îndeplinim cele ce sunt de a noastră datorie.

P.F. Patriarh al României, Dr. Miron Cristea a făcut o calduroasă rugare către fii săi duhovnicești, arătând durerea sa și a noastră a tuturor și dând înțelepțești învățături pentru o mai bună pază viitoare în bisericile mici și cinstite cu lumânări aprinse. I.P.S.S. a îndemnat toată oastea dreptcredincioasă să pună mână de la mână obolul său ca să se poată ridica în satul Costești o largă biserică de pomenire atât pentru cei 114 grabnici chemați la Domnul în Vinerea cea Mare, cât și pentru cei rămași în viață și înțelepțiți pentru o mai sânguincioasă îndeplinire a datoriilor lor creștinești.

În sprijinul acestei chemări, domnul Stelian Popescu, directorul gazetei „Universul” care s-a dovedit de atâtea ori deosebit de râvnitor întru a sprijini treburile și nevoile obștei noastre creștinești — după cum se menționează în pisanie — a pofțit pe cetitorii săi ca să dea fiecare cât îi lasă inima și să sporească astfel puterile zidirii bisericii celei din nou dorite“.

Sfântul locaș cu hramurile: „Adormirea Maicii Domnului și Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul” a fost ridicat între anii 1930—1933, prin donații din toată lumea creștină de pe tărâmurile românești cât și de peste granițe. Nu s-a ridicat pe fostul loc al bisericuței din lemn, unde s-au mistuit în foc atâtea suflete, de la elevi, învățători, copii și bătrâni, până la preotul slujitor Dumitru Vișinescu.

Biserica este construită în formă de cruce, cu două turle, din cărămidă și piatră de Albești, chelutiile

fiind acoperite din cele 10 milioane lei colectați prin grija P.F. Patriarh Miron Cristea, a Înaltei ocârmuiri a țării și a P.S. Episcop Nichita Duma al Argeșului, cu concursul determinant al ziarului „Universul“.

Arhitectul acestei monumentale biserici a fost D. Ionescu-Berechet, iar coordonator de lucrări, ing. Emil Prager.

Pictura în frescă, în interiorul și exteriorul bisericii s-a executat de pictorul Dimitrie Belizarie, originar din comuna Domnești, județul Muscel.

În aceeași perioadă, a fost edificată locuința pentru preotul slujitor, precum și paraclisul de la cimitir, zidit pe locul „unde au pățimit, arzând de vii și s-au săvârșit cele 114 suflete“.

Tărnosirea bisericii — monument din Costești a avut loc la 21 iulie 1933, slujba de sfințire fiind oficiată de către Episcopul Eparhiei Argeșului, P.S. Nichita Duma.

Degradându-se cu vremea, pictura a fost restaurată în anii 1974—1975, prin grija preotului paroh Ion Albulescu, de către pictorița Virginia Videa din București.

Amplasată în zona centrală a orașului, monumentala biserică din Costești reprezintă o mărturie concludentă a harului artistic al constructorilor români, dar și a unității în vremi de restriște a oamenilor din popor.

Din durerea pentru suferința semenilor și din dragostea nețărnută pentru frumos, s-a născut această capodoperă a arhitecturii ecleziastice argeșene din perioada interbelică.

Rememorând jertfa întru credința străbună a sufletelor mistuite în flăcări, ne exprimăm, în același timp, admirația pentru solidaritatea umană și pentru creațiile întru eternitate ale poporului român.